

SHOP IN BEELD #03

Veilig onderkomen

Kroon op vijf jaar werk

Het jaar 2018 stond in het teken van de realisatie van een nieuwe huisvesting voor onze 24-uursopvang. In maart vonden we het pand. De start van de verbouwing in november was de kroon op vijf jaar werk. Afgelopen april verhuisden we naar het nieuwe pand.

Het jaar werd ook gekenmerkt door grote personeelsswisselingen bij het team Maatschappelijk Werk. Na een periode van onrust is het team weer op volle sterkte. Het team Zorgcoördinatoren is uitgebreid en bestaat nu uit vier collega's. Ze houden zich bezig met de zorgcoördinatie 18+ en 18- en bedienen naast Den Haag en omstreken ook de regio Hollands Midden. Elke zorgcoördinator beschikt over specifieke kennis en deskundigheid over onder andere arbeidsuitbuiting, licht verstandelijk beperkingen, criminele uitbuiting, seksuele uitbuiting en jongeren. Het verhogen van de mankracht maakt de zorgcoördinatie minder kwetsbaar. Indien nodig kunnen de teamleden elkaar vervangen.

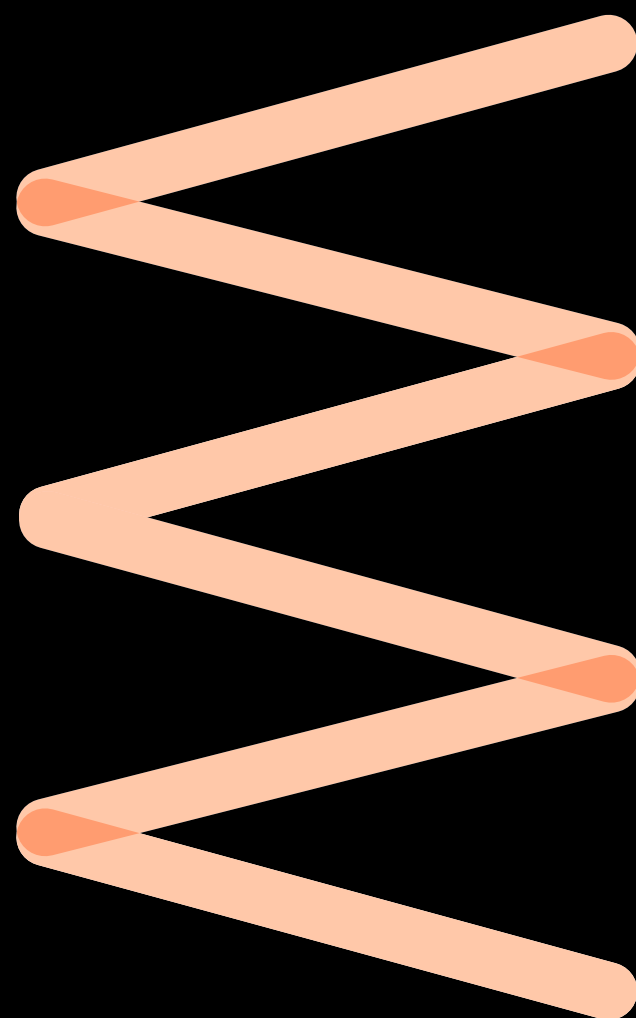
Kijken we naar de resultaten dan zien we dat het aantal mannen dat een beroep doet op SHOP is toegenomen. Ook besteden we samen met FairWork veel aandacht aan arbeidsuitbuiting. We zien dat de landelijke aandacht hiervoor ook toeneemt en dat deze

niet alleen gericht is op seksuele uitbuiting. Er is erkenning voor het feit dat er meer verborgen arbeidsuitbuiting is dan gedacht. Bij veel zorgprofessionals staat het hoger op de agenda.

De bekroning van de transitie is de lancering van het boek 'De kracht van de cliënt'. In het boek staat wie we zijn, wat we doen en hoe we werken. Bij SHOP staat de cliënt centraal. Dat vormt de rode draad in onze aanpak en werkwijze. Door het boek te schrijven zien we hoe belangrijk het is als een organisatie en de werkprocessen zich rondom de cliënten organiseren. We staan naast de cliënten, kijken samen wat ze nodig hebben en ondersteunen hen hun doelen te realiseren. Aan ons de taak om stap voor stap alles eruit te halen en diegenen een spiegel voor te houden. Daar ligt ook onze uitdaging voor 2019.

Maria Scali,
Directeur SHOP

DE CLIËNT STAAT CENTRAAL

IS ÉÉN VAN DE BELANGRIJKSTE PIJLERS VAN SHOP

INHOUD

Een
carrièreswitch
heeft ook
sociale en
financiële
consequenties

KROON OP VIJF JAAR WERK 2
Voorwoord van Maria Scali

**OP EIGEN KRACHT
ZELFREDZAAM WORDEN** 6
SHOP als expertisecentrum

**ERBIJ STILSTAAN EN NIET
WEGKIJKEN** 10
Theatervoorstelling Instant Love

**RUIMTE VOOR ONTWIKKELING,
PRIVACY EN HERSTEL** 16
De nieuwe 24-uursopvang

**DE WEG VINDEN NAAR
SHOP JEUGD** 22
SHOP Jeugd

**DE CLIËNT STAAT
ALTIJD CENTRAAL** 26
Stappenplan

**MISBRUIKSITUATIES TIJDIG
SIGNALEREN OM ERGER TE
VOORKOMEN** 28

PROJECTEN IN BEELD 34
RUPS en Chinezen In-Zicht

**HET ONZICHTBARE
ZICHTBAAR MAKEN** 38
mensenhandel regio Hollands Midden

Op eigen kracht zelfredzaam worden

De cliënten van SHOP zijn sterke mensen, die ondanks alle tegenslagen doorzetten en positief tegen het leven aankijken. Ze hebben weliswaar zorg nodig en zijn kwetsbaar, maar zijn ook krachtig. Die houding weerspiegelt zich in de werkwijze van SHOP. De zorgprofessional 'empowered' ze vanuit die kracht, zodat ze op de door hun gewenste manier kunnen deelnemen aan de maatschappij.

1

Uitgaan van kracht

SHOP gaat uit van de krachten en mogelijkheden van cliënten en hun omgeving. De zorgprofessionals helpen de cliënten hun zelf gestelde doelen te bereiken en kijken vooral naar wat ze wel in plaats van niet kunnen. Ze faciliteren cliënten in hun leerproces, zetten ze in hun kracht en helpen ze stap voor stap op weg. De verwachtingen zijn reëel en de relatie is gelijkwaardig. Mensen met een andere culturele achtergrond staat de hulpverlener waar mogelijk in hun eigen taal te woord of er wordt een tolk ingeschakeld. Dit veranderingstraject kent de nodige ups en downs. Een 'no show' wil niet zeggen dat cliënten ongemotiveerd zijn, eerder angstig of onzeker. De hulpverleners van SHOP zoeken daarom (pro)actief contact. <<

Stap
voor stap
op weg
helpen

2

Presentie

De professional is aandachtig aanwezig en biedt basisveiligheid en actieve steun. Cliënten hebben vaak het nodige meegemaakt, waardoor een hulpverlener eerst hun vertrouwen moet zien te winnen. Na verloop van tijd ontstaat er een professionele vertrouwensband, waarbinnen de cliënt zichzelf kan zijn en zich veilig genoeg voelt om alles te bespreken. Tijdens de ontmoetingen is sprake van acceptatie, respect en kijken zonder oordeel. De hulpverlener ziet en behandelt de ander gelijkwaardig en vertelt duidelijk en met onderbouwing de waarheid. De werkelijke hulpvraag is niet altijd onmiddellijk duidelijk. Geduld en begrip zijn vereist om dat boven tafel te krijgen. <<

Er is
acceptatie,
respect en
kijken zonder
oordeel

eigen
krachten en
talenten
inzien en
zelfredzaam
worden

3

Empowerment

SHOP werkt samen met cliënten toe naar een leven dat past bij hun wensen en dromen. De professionals proberen het zelfvertrouwen van de cliënten te vergroten en hen hun eigen krachten en talenten te laten inzien. Ze lossen niet al hun problemen op, daar zijn cliënten zelf verantwoordelijk voor. Uiteindelijk is het streven dat de cliënt vanuit zijn eigen kracht zelfredzaam wordt. Vanwege een verslaving, taalproblemen of psychische problemen kan de professional de regie tijdelijk overnemen. SHOP blijft realistisch en houdt voor ogen dat niet alles op te lossen is, maar gaat voor het hoogst haalbare. <<

4

Participatie ondersteunen

De professional ondersteunt de cliënt bij het optimaal participeren in de maatschappij en dat gaat verder dan het vinden van werk. Een carrièreswitch heeft voor sekswerkers vaak ook sociale en financiële consequenties. Alle materiële, fysieke en geestelijke aspecten hangen met elkaar samen en moeten dus ook in samenhang worden gezien. Optimaal participeren in de maatschappij is moeilijk als die maatschappij sekswerk als vies, zondig en/of criminogeen ziet. Op sekswerk rust, hoewel het in Nederland om een legaal beroep gaat, nog altijd een groot stigma. SHOP komt daarom op voor de beroepsgroep en zet zich in om de vooroordelen rondom sekswerk weg te nemen. <<

Een
carrièreswitch
heeft ook
sociale en
financiële
consequenties

5

Een persoonlijk plan opstellen

Samen met de cliënt stelt SHOP een persoonlijk plan op. Het brengt alle wensen, voorkeuren, mogelijkheden en belemmeringen van de cliënt in beeld. Dat plan is maatwerk en aanpasbaar. Is er bij cliënten sprake van wantrouwen of een afwachtende houding? Het is dan aan de medewerker om door te vragen en zo de werkelijke, achterliggende hulpvraag boven water te krijgen. Het belangrijkste daarbij is dat de cliënt zich op zijn gemak leert voelen en vertrouwen opbouwt. De professionals luisteren goed, gaan mee in de wereld van cliënten en stellen vervolgens allerlei vragen. Vragen over hun gedrag, reacties op andermans gedrag of gedachten en gevoelens over bepaalde onderwerpen. Door dit met kleine stapjes op te bouwen, krijgen cliënten een andere blik op hun eigen leven. Ze zien in dat ze op meerdere manieren tegen de zaken kunnen aankijken. <<

Meer over de werkwijze van SHOP staat in het boek "De kracht van de cliënt". Verkrijgbaar bij alle boekhandels in Nederland of via bol.com (ISBN-nummer 9789492004550).

Anders
naar het
leven leren
kijken

Erbij stilstaan en niet wegkijken

De charmante pooier King lokt Grace de wereld van de prostitutie in. Hij verleidt haar en spiegelt Grace een gouden toekomst voor. Uiteindelijk loopt ze in de val van deze meedogenloze bedrieger. Zonder paspoort of papieren, is ze rechteloos en onbeschermd. Ze is de regie over haar leven kwijt en dan rest enkel nog wraak.

Kwetsbaarheid, zelfredzaamheid en het stigma van sekswerk: daar gaat het toneelstuk *Instant Love* van het Nationaal Theater over. *Instant Love* laat zien hoe kwetsbaar mensen zijn als ze de autonomie over hun eigen leven kwijtraken. Het publiek kijkt ademloos naar de voorstelling van het muziektheatergezelschap Via Berlin en Cello Octet Amsterdam. 'Confrontend, heftig, aangrijpend', zijn zomaar wat reacties uit de zaal op het stuk dat omlijst wordt door aanstekelijke melodieën van acht cellisten.

Discussie en verdieping

Het maatschappelijke onderwerp dat het theatergezelschap aanhaalt is voer voor discussie en verdieping. Na afloop van de voorstelling praat het publiek hierover door met de makers van *Instant Love* en enkele deskundigen. Veel mensen blijven na afloop van de voorstelling zitten. Artistiek leider Dagmar Slagmolen en cellist Sanne Bijker gaan samen met Anita Bakker, teamleider bij de vreemdelin-

**‘De vrouwen
zijn sterk
en identificeren
zich niet met
slachtofferschap’**

‘Voer voor discussie en verdieping’

genpolitie, identificatie en mensenhandel en Nicole Harms, maatschappelijk werker en zorgcoördinator bij SHOP, in gesprek over de inhoud van de voorstelling.

Web creëren

Over de beweegredenen van het stuk vertelt Dagmar het volgende. ‘Interessant hoe liefde handelswaar is geworden. We consumeren elkaar. Sommige mensen denken dat ze recht hebben op liefde, seks of iemand naast zich. De maatschappij heeft zelf dat web gecreëerd. Zowel de sekswerker als de pooier belanden, om wat voor reden dan ook, in een cultuur waar ze moeilijk uit komen.’ Sanne: ‘In plaats van onze ogen sluiten of wegstijgen, staan we erbij stil. We zijn geen deskundigen, maar vragen aandacht voor maatschappelijke onderwerpen en bereiken daarmee een groot publiek.’

Een halt toeroepen

‘Wegkijken doen we met z’n allen al veel te lang’, zegt Anita. Als teamleider van

het team opsporing houdt ze zich onder meer bezig met opsporingsonderzoeken en strafrechtelijke onderzoeken van mensenhandel en mensensmokkel. ‘Loveboys kent iedereen, maar het is meer dan dat. Er zijn ook veel buitenlandse slachtoffers, die wel of niet in Nederland mogen blijven. Het is belangrijk te

kijken hoe we dit met elkaar kunnen stoppen. We voeren prostitutiecontroles uit en pikken signalen op. Slachtoffers die hulpverlening nodig hebben, verwijzen we bijvoorbeeld door naar SHOP of doen aangifte bij de politie. Als exploitanten van seksinrichtingen zich niet aan de vergunningsvoorwaarden houden, treden we bestuursrechtelijk op.’

Nieuwe wending

SHOP biedt hulp, opvang en ondersteuning op alle gewenste leefgebieden. ‘Net wat iemand nodig heeft’, zegt Nicole, voor wie het toneelstuk heftig en herkenbaar was. Net als hoofdrolspeelster Grace verkeren veel cliënten van SHOP ook in een kwetsbare situatie en worden ze door het stigma vaak gemarginaliseerd. ‘De vrouwen zijn echter ook sterk en identificeren zich niet met slachtofferschap. Ze zijn bijvoorbeeld sterk genoeg om hun levens een nieuwe wending te geven. Bij de opvang van SHOP kunnen ze rekenen op begrip en dat is een eerste stap in die richting.’

Sarah Kreuze,
maatschappelijk werker bij
SHOP, reageert na afloop op
de voorstelling *Instant Love*:

‘Indrukwekkend, herkenbaar en confronterend. Vooral de cellisten die opgesloten in een kooi op het podium stonden, maakten indruk. Ook de interactie tussen slachtoffer en dader en de interne strijd van de mensenhandelaar zelf werden goed belicht. Het toneelstuk is geen fictie, maar werkelijkheid. Dat bleek vooral uit het nagesprek, waarin dieper werd ingegaan op het belang van aangifte doen en niet wegstijgen door de omgeving. Maar ook dat sekswerkers niet per definitie slachtoffer zijn.’

v.l.n.r Nicole Harms, Anita Bakker, Sanne Bijker en Dagmar Slagmolen in gesprek met gespreksleider Sophie van Hoorn en het publiek

Daderprofiel

Bij het maken van de voorstelling viel het de makers op dat er over slachtoffers veel bekend is, maar over daders bijna niets. Anita beaamt dit. 'Net als de slachtoffers komen de daders of pooiers overal vandaan en zijn er allerlei redenen waarom ze in de seksindustrie terecht komen. We willen het profiel van een dader beter in beeld brengen, zodat omstanders misbruik eerder herkennen. Het afschaffen van de vergunningen werkt naar mijn mening averechts. Sekswork gebeurt dan illegaal drie hoog achter. Er is geen zicht en controle op en dat werkt geweld in de hand. Bij de politie zeggen we vaak: als een pooier zijn handelswaar niet kwijt kan, dan verdient hij niets. Het is dus vaak zichtbaar voor het publiek. In de raamstraten bijvoorbeeld zijn controles, komt hulpverlening en de GGD. In het illegale circuit is dat er niet.'

Sterk en veilig voelen

Sekswerkers worden vaak over een kam geschoren en gezien als slachtoffer. Toch is er niet altijd sprake van dwang en zijn er volop sekswerkers die bewust voor dit beroep kiezen. Zij hebben met vooroordelen te maken en zijn bang hun rechten te verliezen. 'Klopt', knikt Nicole. 'Bewust of onbewust, het is voor hen allemaal belangrijk dat ze zich sterk voelen, beslissen over hun eigen leven en zelf

'Veel ogen en oren zien en horen meer'

de regie voeren.' Veiligheid daar begint het bij. 'Door de internationale samenwerking bieden we slachtoffers die aangifte doen meer veiligheid, zoals een tijdelijke verblijfstatus', zegt Anita. 'Toch durven veel slachtoffers dat niet uit angst voor represailles van de pooier. We proberen nu ook naaste familieleden meer bescherming te bieden.'

Bewijslast vinden

Over artikel 273F van het wetboek strafrecht is Anita duidelijk. Het is het ingewikkeldste en meest uitgebreide Nederlandse wetsartikel. Het komt erop neer dat al het bewijs wettig en overtuigend moet zijn voor de rechter. Bewijslast vinden is lastig, want dat is er niet altijd. Het publiek kan daarbij helpen, want veel ogen en oren zien en horen meer. Anita richt zich tot de zaal. 'Ken je een slachtoffer van mensenhandel? Heb je iets gedaan om het uitbuiten te laten stoppen? Heb je de politie gebeld en een verklaring afgelegd? Begrijpelijk heerst bij getuigen vaak ook angst, maar zij zijn zeer waardevol voor het vervolgen van daders.'

Ruimte voor privacy, ontwik- keling en herstel

DE NIEUWE 24-UURSOPVANG

Van een kamer met stapelbedden voor acht vrouwen naar een kamer voor twee personen. Het is voor velen die bij de 24-uursopvang verblijven een verademing. 'Een nieuwe opvanglocatie was hard nodig', zegt Linda de Graaf, begeleider bij de 24-uursopvang, terwijl ze een rondleiding geeft door het pand waar alles nieuw is en ruikt.

De nieuwe opvanglocatie is sinds april in gebruik en biedt plek aan 18 bewoners. Meer ruimte vindt Linda de grootste vooruitgang. Alle vertrekken zijn bovendien van alle moderne gemakken voorzien. Bewoners hebben meer privacy en kunnen zich zo beter voorbereiden op een nieuwe stap in hun leven en bijvoorbeeld gaan studeren of werken. Op de oude opvanglocatie zaten de vrouwen met diverse achtergronden en problematieken dicht op elkaar wat ruzies of opstootjes in de hand werkt. Nu zijn de twee groepen noodopvang en slachtoffers van mensenhandel gescheiden.

LEEFGRROEP

Boven de opvang zijn drie appartementen die elk drie personen huisvesten en samen een leefgroep vormen.

Elke cliënt heeft een eigen slaapkamer en de woonkamer en keuken delen ze met z'n drieën. De negen vrouwen die in de appartementen wonen worden zo voorbereid op een zelfstandig leven. Ze krijgen een huurcontract, een eigen voordeursleutel en betalen een eigen bijdrage aan SHOP. Katey hoopt dat ze in de leefgroep terechtkomt. Ze is nu drie maanden clean en wil graag een zelfstandig leven opbouwen. 'Iedereen heeft een rugzak', vertelt ze. 'We zitten hier niet voor niets. Het is fijn dat drugs- en alcoholverslaafden en misbruikte vrouwen niet meer door elkaar zitten. De begeleiding heeft mij goed gematcht met mijn kamergenootje. We hebben het heel gezellig. Mijn wens is in de leefgroep wonen. Tot die tijd bevalt het me prima op deze kamer.'

BELANGRIJKE VOORWAARDEN

De wens voor een nieuwe locatie begon vijf jaar geleden. Verhuizen is duur en SHOP is voor de herhuisvesting financieel afhankelijk van de gemeente en van fondsen. Twee jaar geleden werd een werkgroep huisvesting in het leven geroepen en kwam er schot in de zaak. 'Samen met een externe projectleider zijn we een plan gaan maken waaraan het pand moet voldoen', zegt Linda, die actief deelnam in de werkgroep. 'De belangrijkste voorwaarden waren: meer ruimte, het kunnen scheiden van groepen en het aanbieden van woonbegeleiding, dus zelfstandig leren wonen. Toen dit pand vrijkwam heeft de gemeente ons financieel gesteund, want werkelijk alles moest verbouwd worden.'

VEILIGHEID VAN DE BUURT

Om vast te stellen of de locatie geschikt was, is onderzoek gedaan naar de veiligheid van de buurt. De nieuwe locatie is namelijk prominenter aanwezig in een woonwijk dan de oude locatie. Ook zijn er bijeenkomsten in het buurthuis georganiseerd om vragen van omwonenden te beantwoorden over de komst van de opvanglocatie. Dat verliep allemaal voorspoedig en er is goed contact met de wijkagent. Nadat de financiering

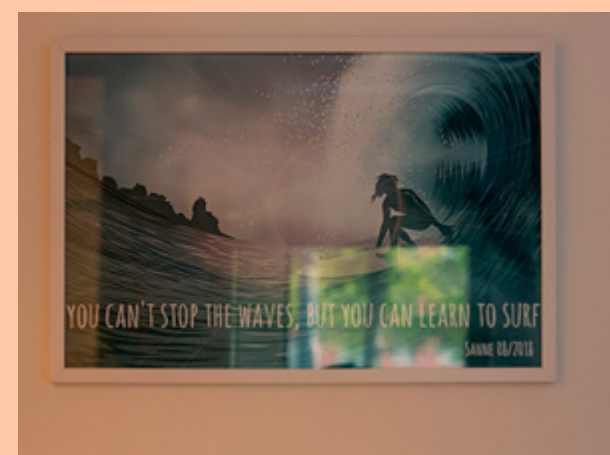
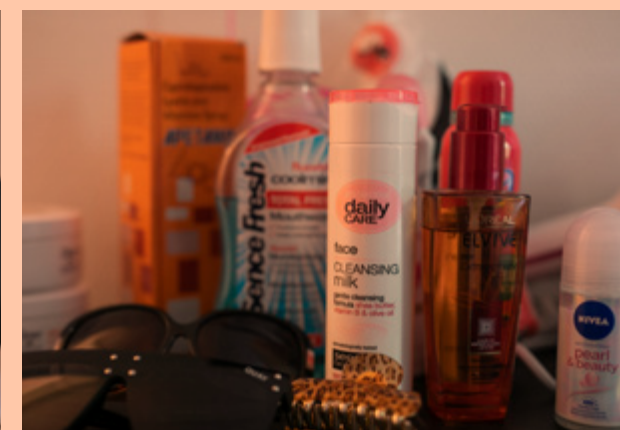
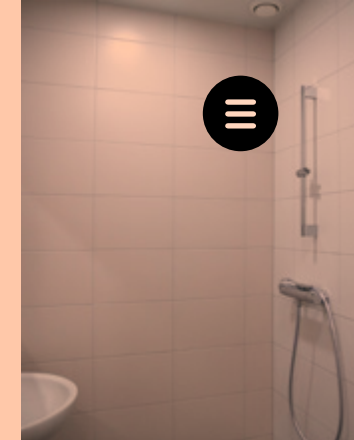
rond was, startte in december 2018 de verbouwing van het pand dat cliënten ruimte biedt voor privacy, ontwikkeling en herstel. Tijdens de verbouwing hield SHOP elke donderdagochtend een inloopspreekuur, waar omwonenden geen gebruik van hebben gemaakt.

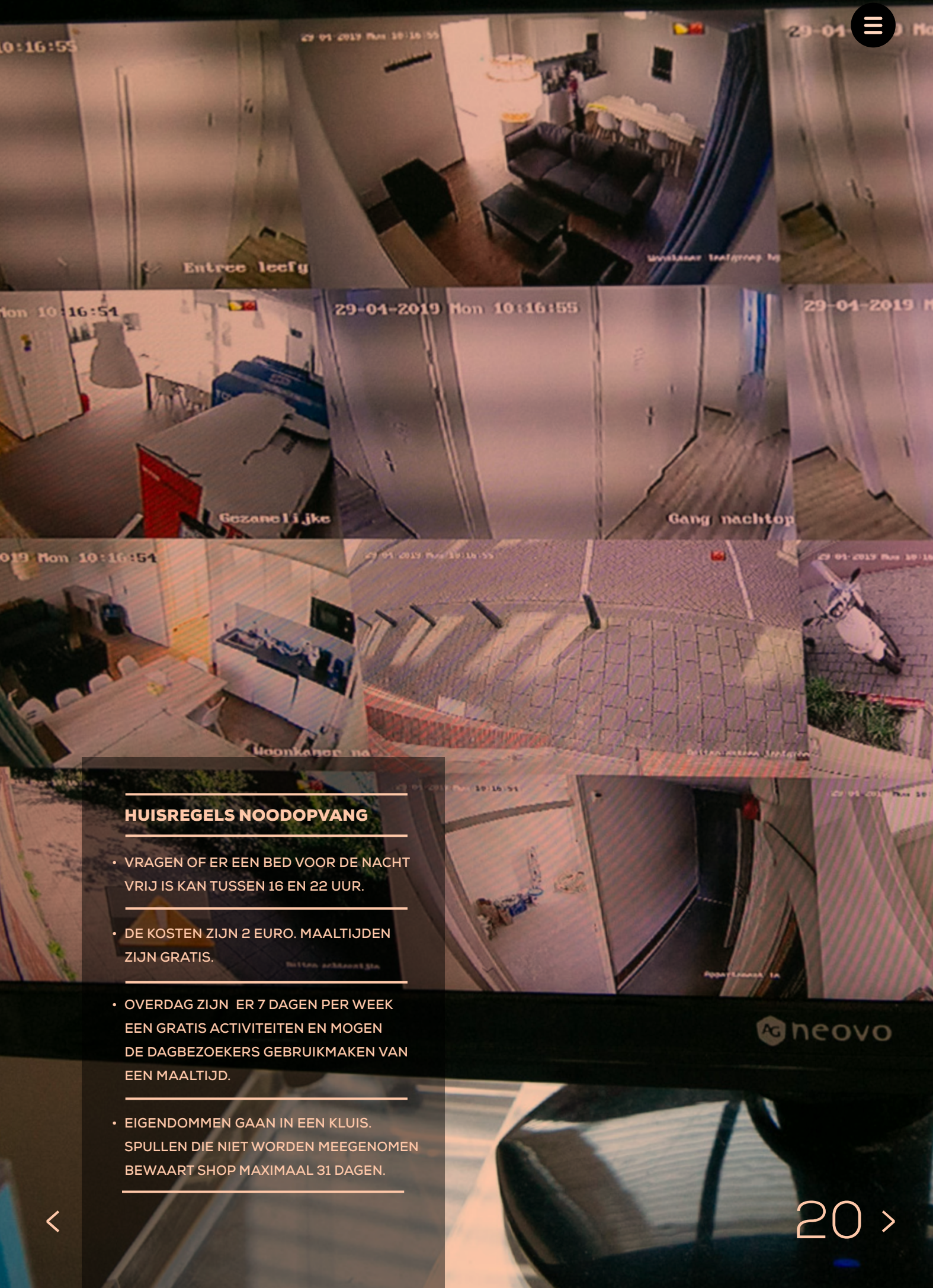
TWEE OP EEN KAMER

In april was het eindelijk zo ver. 'De meesten zijn blij dat ze met z'n tweeën op een kamer slapen', geeft Linda aan, terwijl ze naar een kamer loopt met een vrolijk zelfgemaakt naam-bordje op de deur. Trots staat Melanie in de deuropening en laat ze haar kamer zien die ze deelt met Ellen. 'Fijn dat we een schone, betere en mooie opvang hebben. Bij de oude opvang sliepen we met acht mensen op een kamer en voelde ik me niet goed. Hier is het veel rustiger en de begeleiding is perfect. Ook de buurt voelt veilig.'

WOONAFSPRAKEN

- EIGEN BIJDRAGE VOOR HET WONEN IN EEN VAN DE APPARTEMENTEN IS 250 EURO.
- OPSTAAN DOORDEWEEKS VOOR 9 UUR EN STIL EN RUSTIG IS HET NA 23 UUR.
- IN HET WEKELIJKSE BEWONERS-OVERLEG WORDEN DE HUISELIJKE TAKEN VERDEELD.
- BEZOEK ONTVANGEN IS NIET TOEGESTAAN.

HUISREGELS NOODOPVANG

- VRAGEN OF ER EEN BED VOOR DE NACHT VRIJ IS KAN TUSSEN 16 EN 22 UUR.
- DE KOSTEN ZIJN 2 EURO. MAALTIJDEN ZIJN GRATIS.
- OVERDAG ZIJN ER 7 DAGEN PER WEEK EEN GRATIS ACTIVITEITEN EN MOGEN DE DAGBEZOEKERS GEBRUIKMAKEN VAN EEN MAALTIJD.
- EIGENDOMMEN GAAN IN EEN KLUIS. SPULLEN DIE NIET WORDEN MEEGENOMEN BEWAART SHOP MAXIMAAL 31 DAGEN.

DE NIEUWE 24-UURSOPVANG

29 van de 46 nachtopvang cliënten maken gebruik van het RUPS uitstapprogramma

Het is fijn om een bed en douche te hebben en je kleren te kunnen wassen. Met mijn kamergenoot heb ik het leuk. De bewoners lunchen met elkaar en koken elke avond. Uiteindelijk wil ik een eigen kamer hebben en zelfstandig leren leven.'

KINDERZIEKTES

Bij de opvang staan nog onuitgepakte verhuisdozen en ontbreken hier en daar wat deuren en deurklinken. 'Dat zijn de kinderziektes die bij een verhuizing horen', zegt Linda en ze wijst op een magnetron die nog in het plastic zit. 'Het pand was niet af toen we erin gingen, maar beetje bij beetje komen we er wel. Waar we vooraf beter over na hadden moeten denken is het rooster. Bij de oude opvang was een portier, nu doen we alles zelf en zijn we verplicht om met twee personen nachtdienst te draaien. De nieuwe diensttijden verliepen niet zonder slag of stoot. SHOP is meer personeel kwijt zonder dat daarvoor meer geld beschikbaar is en de OR moest daarmee instemmen. Gelukkig is alles nu geregeld.'

VEEL PRIVACY

In de gemeenschappelijk keuken met onder andere koelkast, vriezer, vaatwasser, oven en magnetron maakt

Sasha haar ontbijt klaar. Het verschil met de oude opvang vindt ze groot. 'Alles is beter, groter, nieuwer en mooier. Voor omwonenden zijn al die vrouwen in de wijk wellicht even wennen, maar de buurt is echt prima. Ik heb een nette kamer en veel privacy. Dat is fijn, want iedereen doet zo zijn eigen ding. De een is druk met werk of school en de ander met helemaal niets. Oh en de grote tuin is heerlijk!'

LIEF EN LEED DELEN

Soms denkt Linda met weemoed terug aan de oude locatie waar ze bijna twaalf jaar werkte. 'Samen met een collega die ook zo lang bij SHOP werkt, zaten we aan het eind van de dag van de verhuizing in een lege opvang. Het voelde heel gek, want we hebben daar zoveel meegemaakt en lief en leed met elkaar gedeeld. Ondanks dat ik ongelooflijk blij ben met het nieuwe, moderne pand, voelt het nog niet helemaal eigen. Maar dat komt zeker als alle verhuisdozen zijn uitgepakt, alles een plek heeft en we weer nieuwe herinneringen gaan maken.'

Namen zijn om privacyredenen gefingeerd.

De weg naar SHOP Jeugd

Jongeren zijn kwetsbaar en soms makkelijk te beïnvloeden. Wat begint met een ogenschijnlijk onschuldig bericht op social media, kan uitgroeien tot chantabel materiaal dat jongeren hun hele leven blijft achtervolgen. SHOP Jeugd geeft sinds 2017 hulp, advies en voorlichting over sekswerk en mensenhandel aan minderjarigen, ouders/verzorgers en professionals.

‘De weg naar SHOP Jeugd is steeds beter te vinden’, vertelt Nicole Harms, maatschappelijk werker en coördinator van SHOP Jeugd. ‘Afgelopen jaar lieten we vooral zien wie we zijn en wat we kunnen. We geven onder meer voorlichting, voeren gesprekken, denken mee, bieden hulp en brengen advies uit. Ook zoeken we vaker de samenwerking op met andere hulpverleningsorganisaties.’

Geen doekjes om winden

‘In de animatiefilm op onze site zetten we de problematiek helder uiteen’, zegt Nicole. ‘Deze film wordt nu ook getoond bij de soa-poli in Den Haag. Onze posters en ansichtkaarten winden er geen doekjes om. We kijken niet weg en benoemen juist hoe heftig het is als jongeren in handen vallen van iemand met verkeerde bedoelingen. We zoeken

Een onschuldig bericht op social media, kan uitgroeien tot chantabel materiaal

Bij jongens is er meer aandacht voor hun seksualiteit, mannelijkheid en kijk op vrouwen

ook de media op en praten bijvoorbeeld mee over het strafbaar stellen van klanten van jeugdprostituees. Via al deze wegen vragen we aandacht voor dit maatschappelijke onderwerp.'

Grensoverschrijdend gedrag

Bij jeugdinstanties in de regio Den Haag geeft SHOP Jeugd voorlichting over seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag. Nicole: 'Dit jaar gaan we dat nog frequenter doen. We hebben een voorlichtingskoffer speciaal voor meiden en er komt een rugzak voor jongens. Bij jongens is er meer aandacht voor hun seksualiteit, mannelijkheid, kijk op vrouwen en criminele en arbeidsuitbuiting.'

Meer telefoontjes

SHOP Jeugd zet zichzelf steeds beter op de kaart. Bij Veilig Thuis komen bijvoorbeeld alle meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling binnen. 'De organisatie kent nu ons aanbod en kan minderjarigen naar ons doorverwijzen. Daarnaast zijn we dit jaar voorzitter van het 18min-overleg en komt er een animatiefilm speciaal voor ouders. In de regio Haaglanden en Hollands-Midden worden we veel vaker gebeld door scholen, jongeren en bezorgde ouders.'

JONGEREN ZIJN KWETSBAAR EN MAKKELIJK TE BEÏNVLOEDEN

De 'drive van SHOP

Hoe werkt het in de organisatie?

Cliënt
centraal

Vertrouwen

je vraagt
om uitleg
als je iets niet
begrijpt

Moed

Je bent
transparant in
het geven van
feedback en
verwacht
hetzelfde terug

Je geeft
feedback
aan collega
zorg-
professionals.

Je bekijkt
alle voorstellen
uit de
organisatie
serieus.

Respect

Dienstbaarheid

Iedereen zet
zijn/haar
kwaliteiten in
voor het proces/
de cliënt en
de organisatie.

De organisatie
zo inrichten dat
medewerkers
veilig en gezond
hun werk
kunnen doen.

We helpen
elkaar verder
door te kijken
naar wat goed is.
We geven tips
over wat beter
kan (en hoe).

Blijf helder
met elkaar in
gesprek en
vermijd
algemeenheden.

Professioneel

Laat je persoon-
lijke, individuele
mening geen rol
spelen, bekijk alles
professioneel

Je neemt zelf ver-
antwoordelijkheid
voor je tijd.
Geef aan dat je
bepaalde onder-
steuning nodig
hebt

Als je ergens
aanwezig bent,
dan heb je een
overkoepelende
rol

Als je iets doet,
dan maak je
daar tijd voor.

Verantwoordelijk

Geef het
voorbeeld door
te doen wat je
zegt (practice
what you preach)

Je denkt na
over de
consequenties
van bepaalde
keuzes

De cliënt neemt
verantwoor-
delijkheid voor
haar/zijn eigen
herstel

Misbruiksituaties tijdig signaleren om erger te voorkomen

Cliënten met een lichtverstandelijke beperking lopen extra risico te worden uitgebuit op het werk. De doelgroep is kwetsbaar en werkgevers maken daar misbruik van. Niet altijd direct mensenhandel, maar elke vorm van uitbuiting is onwenselijk en moet gestopt worden. Voorkomen is tenslotte beter dan genezen.

Dagelijks heeft Nick van der Put, zorgcoördinator mensenhandel bij SHOP, met slachtoffers van mensenhandel te maken. 'Bij cliënten met een lichtverstandelijke beperking zorgt een laag IQ vaak voor een gebrek aan kennis van regelgeving en omgangsvormen. Ze geven slecht hun grenzen aan en weten niet wat goed en fout is. Dit maakt het voor werkgevers makkelijk om misbruik van hen te maken.'

Opdraaien voor bedrijfskosten

'Cognitieve vaardigheden ontbreken om aan te voelen dat iets zo niet hoort', zegt Nick. 'Zo gebeurt het dat cliënten van hun werkgever voor bepaalde bedrijfskosten moeten opdraaien. Onbetaald overwerken, onvoldoende salaris krijgen, ziek doorwerken en stage lopen zonder begeleiding komen ook voor. Wat begint bij slecht werkgeverschap kan verworden

tot arbeidsuitbuiting, daarom is het belangrijk dat hulpverleners ook aandacht hebben voor de arbeidsomstandigheden.'

Ellende voorkomen

Voorkomen dat arbeidssituaties verergeren, begint met herkennen en tijdig signaleren. 'We geven daarover presentaties en voorlichting aan zorgprofessionals die cliënten met een lichtverstandelijke beperking begeleiden', vertelt Nick. Seksueel grensoverschrijdend gedrag is vaak al onderwerp van gesprek. Liefdesrelaties van cliënten worden uitvoerig besproken en als meisjes bij een gesloten jeugdinstelling worden opgewacht, gaan bij de hulpverleners alle alarmbellen af. Arbeid is veel minder onderwerp van gesprek. 'Samen met gespecialiseerde zorginstanties werken we ook aan voorlichting voor de cliënten zelf. Deze instanties weten het beste hoe ze informatie op deze doelgroep kunnen overbrengen.'

Misstanden leren herkennen

Misstanden op het werk gebeuren overal. Cliënten weten vaak niet dat

hen onrecht wordt aangedaan en dat ze de mogelijkheid hebben om aangifte te doen. Praten over het werk moet daarom een vast gespreksonderwerp zijn. Hulpverlener en cliënt kunnen bijvoorbeeld samen praten over verwachtingen op het werk, arbeidsverhoudingen, rechten en plichten, hoogte van het loon en het verschil tussen stage en werk. Helpt een hulpverlener ook bij zijn of haar administratie? Check dan of het volledige salaris op tijd op de rekening staat en eventuele overuren zijn uitbetaald. Voor cliënten die in de opvang wonen is het goed om de arbeidstijden een beetje in de gaten te houden. Misstanden zijn op die manier tijdig te herkennen en aan te pakken.

Behapbare brokken

Als zorgcoördinator begeleidt Nick cliënten die met mensenhandel te maken hebben. Het voeren van gesprekken met cliënten met een lichtverstandelijke beperking vergt een andere aanpak. 'De veelal ingewikkelde juridische informatie knip ik in behapbare brokken. Ik praat langzaam, herhaal alles en visualiseer veel. Een antwoord met 'ja' op de vraag of ze de informatie begrijpen is niet voldoende. Pas als ze het zelf kunnen uitleggen, is al het mogelijke gedaan om te zorgen dat ze de informatie begrijpen.'

Verwachtingen continu bijstellen

Gaat een cliënt over tot aangifte van degene die hem of haar onrecht heeft aangedaan, dan is het juridische traject vaak lastig te overzien. Nick: 'We bereiden onze cliënten voor op alle stappen en mogelijke gevolgen. Ze moeten zich bijvoorbeeld goed realiseren dat een strafproces lang duurt, de vervolging bij onvoldoende bewijs wordt stopgezet en de schadevergoeding lager kan uitvallen dan gehoopt. We stellen de verwachtingen continu bij om onbegrip en frustratie bij de slachtoffers te voorkomen. In het bijzijn van hun hulpverlener, advocaat, tolk en dergelijke begeleiden we ze zo goed mogelijk gedurende het gehele traject.'

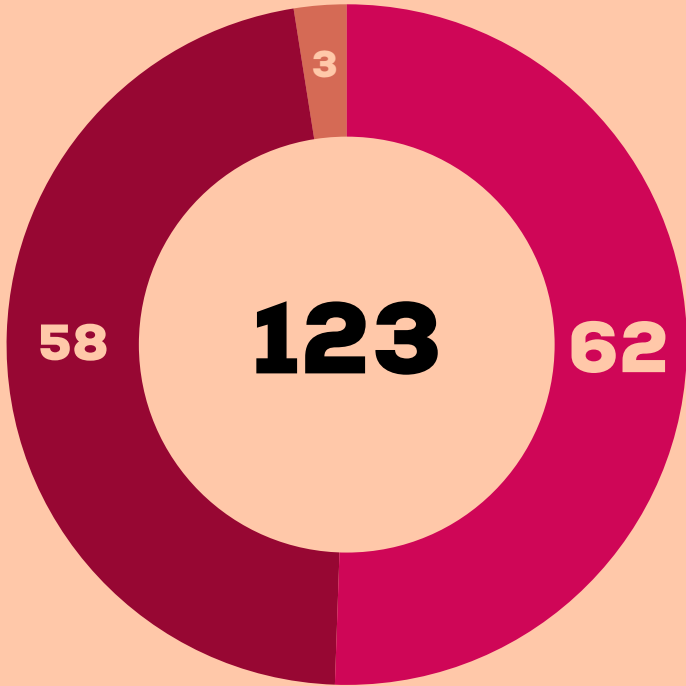
Af te leggen route

Elk slachtoffer van mensenhandel meldt de politie in principe aan bij CoMensha. CoMensha zorgt voor de eerste opvang en zet de zorg vervolgens door. SHOP coördineert de zorg in de regio Den Haag en Hollands-Midden. In een gesprek met het slachtoffer en zijn of haar begeleider stelt de zorgcoördinator van SHOP vast of alles duidelijk is wat de politie heeft verteld. Er volgt ook uitleg over rechten en plichten en er wordt gekeken welke hulpvragen er zijn. Het slachtoffer krijgt onder meer een advocaat en hulpverlener toegewezen. De zorgcoördinator ziet erop toe dat alles naar wens verloopt. Om te voorkomen dat hulpverleners verzanden in juridische wet- en regelgeving buigt een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatoren zich over de juridische kant van het verhaal en coördineert alle benodigde hulp en zorg.

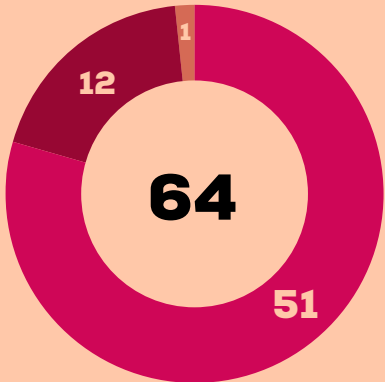

Totaal aantal slachtoffers mensenhandel in 2018

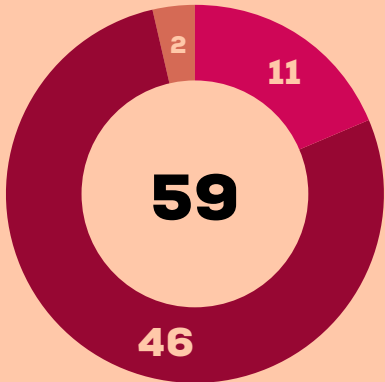
- vrouw
- man
- transgender

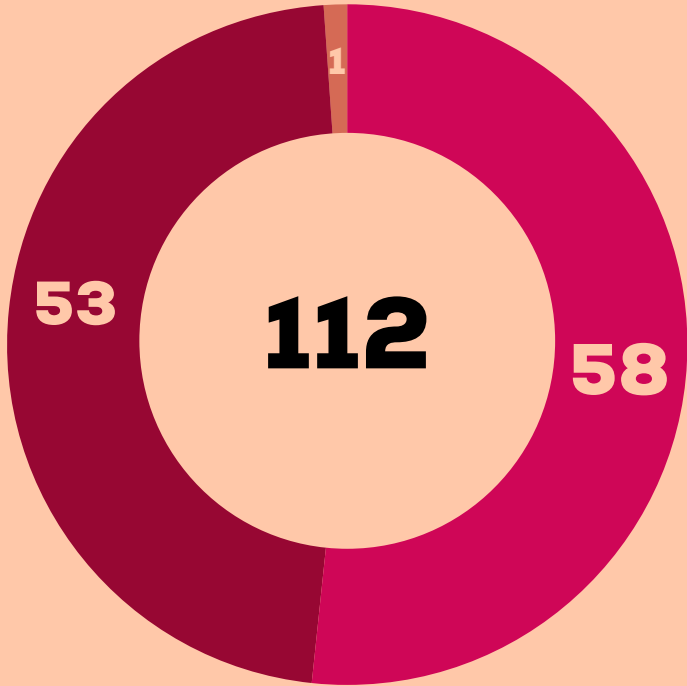
slachtoffers seksuele uitbuiting in 2018

slachtoffers overige uitbuiting in 2018 (arbeids- en criminele uitbuiting)

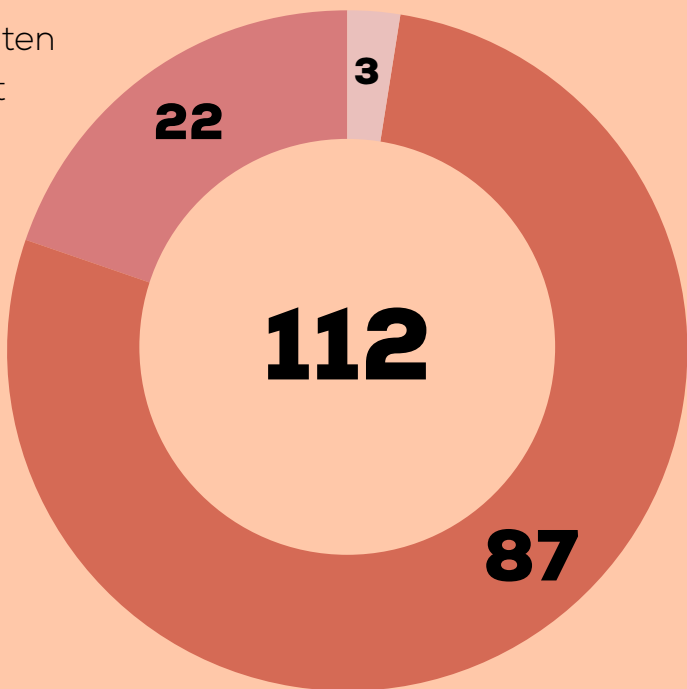

slachtoffers mensenhandel onder begeleiding bij Shop

Clënten zorgcoördinatie 2018

- afgesloten trajecten
- cliënten in traject
- nieuwe cliënten

Projecten in beeld

Naast het reguliere werk zet SHOP zich in voor diverse projecten, die gericht zijn op het verbeteren van de positie van (ex)sekswerkers en slachtoffers van mensenhandel. In dit magazine zijn RUPS II en Chinezen In-Zicht in beeld.

Van baan veranderen

Spot 46 deed in 2018 een verkennend onderzoek naar de uitvoering van de Regeling Uitstapprogramma's Prostituees (RUPS II) door SHOP. In de verkenning stond de vraag centraal of het uitstapprogramma voldoende aansluit bij de behoeften van sekswerkers die willen stoppen met sekswerk en van baan of beroep willen veranderen. Uit literatuurstudie en vijftien interviews met (ex-)sekswerkers en vijf betrokken medewerkers van SHOP blijkt dat het uitstapprogramma van SHOP deels wel en niet aansluit bij hun behoeften.

Eigen tempo bepalen

Positief is het feit dat SHOP specifiek hulp biedt aan sekswerkers. De begeleiding is goed, net als de snelheid waarmee actie wordt ondernomen, de mogelijkheid om op eigen tempo het uitstaptraject te doorlopen of van maatschappelijk werker te wisselen. Ook is er aandacht voor praktische zaken, persoonlijke ontwikkeling en passende nazorg. Aanbevelingen voor een betere aansluiting van het uitstapprogramma zijn nog meer inzet op empowerment van (ex-)sekswerkers, het verbeteren van de 24-uursopvang en het vergroten van kennis over en affiniteit met het werk van SHOP onder (toekomstige) netwerkpartners. Wenselijk zijn ook de aanwezigheid van een huispsycholoog.

Coaching door een lifecoach

Het uitstapprogramma is intussen ingebed in het maatschappelijk werk van SHOP, maar kent ook betrokkenheid van Spot 46 en de 24-uursop-

vang. Op deze manier is RUPS op weg naar een volledige plek in de organisatie. Inmiddels wisselen ten minste vier gemeenten in de regio kennis uit en een jobhunter vervult een cruciale rol in de methodiek rond het uitstapproces. Om het uitstappen te verduurzamen is een pilot gestart waarbij een lifecoach vier cliënten coacht. Cliënten, die de empowermenttraining hebben afgerond, kunnen enkele gesprekken voeren met een gecertificeerde lifecoach die ervaring heeft als sekswerker.

Interesse in het uitstapprogramma? Stuur een mail naar info@spot46.nl.

209

sekswerkers zijn succesvol begeleid naar ander werk of een andere vorm van dagbesteding (doel was 180 sekswerkers).

CHINEZEN IN-ZICHT

Leef- en werksituatie verbeteren

Chinezen In-Zicht wil de gezondheid, arbeidssituatie en maatschappelijke positie van Chinese slachtoffers van mensenhandel en medewerkers van de Chinese wellnessbranche in de regio Haaglanden verbeteren. De Chinese doelgroep is moeilijk benaderbaar. De meeste Chinezen bezoeken de website van SHOP en het contact via WeChat, WhatsApp e-mail en telefoon neemt af.

Slechte arbeidsomstandigheden

Opvallend is dat in 2018 een groep oudere kwetsbare Chinese migranten bij SHOP kwam voor hulp bij zeer slechte arbeidsomstandigheden. Hierbij valt te denken aan structureel lange werktijden, onderbetaling of onwetmatig ontslag. Vooral door een gebrek aan taalbeheersing en kennis

Ongeveer net als voorgaand jaar hadden

266
cliënten
persoonlijk contact

over de Nederlandse regel- en wetgeving accepteert deze groep decennialang de slechte werkomstandigheden. Ze zijn bang om het te bespreken en verstoten te worden. De migranten hebben vaak een laag zelfbeeld en kampen met een sociaal isolement, depressie, ziekte, chronische vermoeidheid of stress.

Het aantal
hulpvragers daalde licht
van **105** naar
93

Het aantal
websitebezoeken
steeg van
1.094
naar 1.496

Een gesprek met lotgenoten kan helpen om de mentale druk te verminderen.

Trauma's verwerken

SHOP Chinezen In-Zicht gaf in de tweede helft van 2018 diverse voorlichtingen. Onder meer aan een groep Chinese verpleegkundigen uit de provincie Shandong over het Nederlandse sociale zekerheidstelsel en hulpverleningssysteem. Maar ook aan een groep net afgestudeerde politieagenten en aan professionals die in aanraking komen met mogelijke slachtoffers van uitbuiting. Chinezen met trauma's in het verleden en nog te behalen leerdoelen kregen een aangepaste empowermenttraining.

De training is goed ontvangen en enkele deelnemers gaan daarmee door. Ook is er een Kantonees sprekende medewerker aangetrokken die de Chinese (arbeids)migranten beter kan helpen. En er is een begin gemaakt met de integratie van Chinezen In-Zicht binnen SHOP. Deze integratie gaat in 2019 verder om de Chinese doelgroep en netwerkpartners nog beter van dienst te kunnen zijn.

Het onzichtbare zichtbaar maken

Aandacht voor mensenhandel in de regio Hollands Midden

Mensenhandel is vaak onzichtbaar en onderbelicht. Bij Janneke van der Zalm - de Graaf, manager Veiligheidshuis Hollands Midden, staat het onderwerp daarom hoog op de agenda. De zorgcoördinator van SHOP geeft voorlichting en training aan professionals in de regio Hollands Midden over het signaleren en melden van mensenhandel.

Wat doet het Veiligheidshuis Hollands Midden?

'Bij het Veiligheidshuis buigen partners op het gebied van justitie, bestuur en zorg zich samen over ingewikkelde zorg- en veiligheidskwesties in de regio. Tijdens een gezamenlijk overleg stellen de partners de hulpvraag vast en denken ze na over oplossingen. Als het kan sluit ook de cliënt aan. Samen kijken ze wat wenselijk en nodig is en stellen ze een plan van aanpak op om de cliënt verder te helpen. Daarin staat wie wat doet, wanneer en in welke volgorde.'

Waarom werkt het Veiligheidshuis samen met SHOP?

'In 2015 adviseerde de commissie Lenferink om in elke regio in Nederland een zorgcoördinator aan te stellen voor slachtoffers van mensenhandel. De geluiden over de zorgcoördinatie

door SHOP in de regio Den Haag zijn goed. Sindsdien verzorgt SHOP de zorgcoördinatie in onze regio en zorgt het Leger des Heils voor de gespecialiseerde begeleiding.'

Waarom is aandacht hiervoor zo belangrijk?

'Mensenhandel is een onderbelicht onderwerp en is meestal onzichtbaar. Er wordt vaak gedacht "wat we niet zien, is er niet", maar de landelijke en regionale cijfers wijzen anders uit. Mogelijk herkennen zorgverleners de signalen van mensenhandel onvoldoende en weten zij niet hoe ze moeten handelen. Een landelijk dekkend netwerk kan daarin het verschil maken. Door het geven van voorlichting en trainingen gaan hulpverleners de signalen van seksuele, criminele of arbeidsuitbuiting zien en herkennen en ontstaat er bewustwording.'

Nazorg
wonen, werk
en inkomen
seizoenswerk

SAMENWERKEN

Jeugd

OPLOSSEN

CLIËNT CENTRAAL

VERBINDEN

Veelplegers

Huiselijk
geweld

Door samenwerken en netwerkontwikkeling worden cliënten zichtbaar

Wat doet SHOP?

'SHOP en het Leger des Heils hebben samen een plan van aanpak opgesteld. Het plan is sterk gericht op netwerkontwikkeling en het trainen en voorlichten van hulpverleners in de regio die een signalerende rol hebben. Als er meldingen van slachtoffers van mensenhandel binnenkomen geeft de zorgcoördinator van SHOP juridisch advies. De slachtoffers krijgen opvang aangeboden en de zorgcoördinator kijkt of zij aangifte willen doen. Slachtoffers die openstaan voor begeleiding worden door het Leger des Heils opgevangen.'

Wat gaat goed en wat kan beter?

'We merken dat we de slachtoffers in onze regio nog onvoldoende in beeld krijgen. We zien maar een topje van de ijsberg en krijgen weinig meldingen binnen. Het is belangrijk de signalen beter op het netvlies van zorgverleners te krijgen, zodat de slachtoffers niet onzichtbaar blijven. Lange werkdagen, overuren niet uitbetaald krijgen of meerdere gezinnen op een woonadres: bij dat soort signalen moeten er

alarmbellen afgaan. Zodra er meldingen binnenkomen, kunnen we meteen de juiste zorg en begeleiding bieden. Kortom, de zorgstructuur is goed geregeld.'

Wat zijn de resultaten en verwachtingen?

'We organiseren bijeenkomsten en workshops om aandacht te vragen voor mensenhandel. SHOP legt uit welke verschillende vormen van mensenhandel er zijn en welke signalen daarbij horen. Professionals bij de gemeenten volgen trainingen en krijgen voorlichting. Zo blijven we het onderwerp adresseren en creëren we meer bewustwording. Als slachtoffers zich kenbaar maken of door hulpverleners kenbaar worden gemaakt, kunnen we hulp bieden en mensenhandel terugdringen.'

www.veiligheidshuishollandsmidden.nl

shop

COLOFON

SHOP

Herengracht 20
2511 EH Den Haag
070 361 4747
info@shop-den Haag.nl

COÖRDINATIE

Maria Scali
Susan de Louw

TEKSTEN

Het Nederlands Tekstbureau
Susan de Louw

ONTWERP, BEELDREDACTIE EN ILLUSTRATIE

de nieuwe studio
Erla van der Pauw

FOTOGRAFIE

Joan van Nispen tot Sevenaer
Bas Kijzers, Nichon Glerum

© 2019 SHOP DEN HAAG
ALL RIGHTS RESERVED

